

1001-8.TK.133.2022

(SK 86/22)

TRYBUNAŁ KONSTYTUCYJNY KANCLARIA	
wpl. dnia:	03.01.2024
Nr wg EZD 16

TRYBUNAŁ KONSTYTUCYJNY

W związku ze skargą konstytucyjną V I. o stwierdzenie niezgodności:

art. 603 § 5 w zw. z art. 604 § 2 ustawy – Kodeks postępowania karnego z dnia 6 czerwca 1997 roku (Dz.U. Nr 89, poz. 555 ze zm.[...]) z:

- *z art. 2 Konstytucji RP,*
- *z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP;*
- *z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP;*
- *z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP;*
- *z art. 55 ust. 5 Konstytucji RP;*
- *z art. 78 Konstytucji RP,*

w zakresie, w jakim o dopuszczalności ekstradycji w oparciu o tzw. względne przeszkody ekstradycyjne z art. 604 § 2 k.p.k. orzeka wyłącznie Minister Sprawiedliwości, a postanowienie Ministra Sprawiedliwości w przedmiocie dopuszczalności ekstradycji nie podlega żadnej kontroli ze strony sądów, z powodu braku uprawnienia do wniesienia środka odwoławczego.

- *na podstawie art. 42 pkt 7 i art. 63 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (t.j.: Dz. U. z 2019 r., poz. 2393) –*

przedstawiam następujące stanowisko:

postępowanie podlega umorzeniu na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym – wobec niedopuszczalności wydania orzeczenia.

UZASADNIENIE

Działając przez swojego pełnomocnika, V I. (dalej jako: Skarżący) wniósł o stwierdzenie, że wskazane w *petitum* przepisy są niezgodne z normami konstytucyjnymi. W ocenie Skarżącego zakwestionowane przepisy stanowiły podstawę prawną postanowienia Ministra Sprawiedliwości z dnia grudnia 2021 r. o wydaniu Skarżącego organom wymiaru sprawiedliwości Federacji Rosyjskiej w celu przeprowadzenia przeciwko niemu postępowania karnego o popełnienie na terytorium Federacji Rosyjskiej przestępstwa przewidzianego w części 3 artykułu 193.1 Kodeksu Federacji Rosyjskiej.

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło na tle następującego stanu faktycznego.

W dniu stycznia 2017 r. do bazy danych Interpolu została wprowadzona dyfuzja dotycząca obywatela rosyjskiego V S., który aktualnie posiada również obywatelstwo litewskie i posługuje się danymi V I. Na podstawie tego wpisu Skarżący został zatrzymany przez funkcjonariuszy Placówki Straży Granicznej w R w dniu września 2021 r. Z informacji zawartej w dyfuzji Interpolu wynikało, że rosyjski wymiar sprawiedliwości prowadzi przeciwko Skarżącemu postępowanie, w którym zarzuca się mu, iż w okresie od września 2013 roku do sierpnia 2014 roku w M i K obracał

, to jest popełnienie czynu z części 3 artykułu 193.1 Kodeksu Karnego Federacji Rosyjskiej, który zagrożony jest maksymalnym wymiarem kary do 10 lat pozbawienia wolności. Postanowieniem z września 2021 r., sygn.

, Sąd Okręgowy w S zastosował wobec Skarżącego tymczasowe aresztowanie na okres dni od dnia zatrzymania, przedłużane następnie dwukrotnie. W dniu i października 2021 r. Prokuratura Okręgowa w S uzyskała za pośrednictwem poczty elektronicznej, nadesłany przez Biuro Współpracy Międzynarodowej Prokuratury Krajowej i Biuro Międzynarodowej Współpracy Policji Komendy Głównej Policji, wniosek władz rosyjskich o wydanie V I. w celu przeprowadzenia przeciwko niemu postępowania karnego w przedmiocie wspomnianego czynu zabronionego. W rezultacie Prokurator Prokuratury Okręgowej w S w dniu października 2021 r. wystąpił z wnioskiem o wydanie postanowienia co do prawnej dopuszczalności ekstradycji obywatela Litwy V I. do Federacji Rosyjskiej. Postanowieniem z października 2021 r. Sąd Okręgowy w S wydał postanowienie, sygn., w którym stwierdził, iż nie zachodzą prawne przeszkody do wydania Skarżącego organom Federacji Rosyjskiej w celu przeprowadzenia przeciwko niemu postępowania karnego. Powyższe postanowienie zostało zaskarżone przez obrońcę Skarżącego. Po rozpoznaniu wniesionych zażaleń Sąd Apelacyjny w B w dniu grudnia 2021 r. wydał postanowienie o sygn.

, którym utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie. Następnie akta sprawy wraz z prawomocnym postanowieniem zostały przekazane do Ministra Sprawiedliwości, który po rozpoznaniu wniosku władz Federacji Rosyjskiej o wydanie Skarżącego na podstawie art. 603 § 5 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (t.j.: Dz. U. z 2022 r., poz. 1375; dalej jako: k.p.k.) w zw. z art. 1 i 2 ust. 1 i 2 Europejskiej Konwencji o Ekstradycji z 13

grudnia 1957 r. (Dz. U. z 1994 r. nr 70, poz. 307), postanowił wydać Skarżącego organom wymiaru sprawiedliwości Federacji Rosyjskiej w celu przeprowadzenia przeciwko niemu postępowania karnego o popełnienie na terytorium Federacji Rosyjskiej przestępstwa przewidzianego w części 3 artykułu 193.1 Kodeksu Karnego Federacji Rosyjskiej, opisanego we wniosku ekstradycyjnym Prokuratury Generalnej Federacji Rosyjskiej. W rezultacie Skarżący za pośrednictwem swojego pełnomocnika złożył skargę konstytucyjną w niniejszej sprawie.

Następnie, postanowieniem z października 2022 r. Minister Sprawiedliwości uchylił postanowienie Ministra Sprawiedliwości z grudnia 2021 r. o wyrażeniu zgody na wydanie Skarżącego władzom rosyjskim oraz, mając na uwadze atak zbrojny Federacji Rosyjskiej na Ukrainę, odmówił wydania Skarżącego rosyjskim organom ścigania.

W treści skargi konstytucyjnej Skarżący przytoczył treść wzorców kontroli w sprawie oraz podniósł argumenty o niezgodności kwestionowanych przepisów ze wskazanymi normami kontroli.

Przed przystąpieniem do oceny konstytucyjności zaskarżonych unormowań konieczne jest ustalenie, czy analizowana skarga spełnia wymagania formalne, i to pomimo przeprowadzenia jej wstępnej kontroli, zwieńczonej postanowieniem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 października 2022 r., sygn. Ts 33/22, o nadaniu skardze dalszego biegu. Na gruncie orzecznictwa Trybunału ugruntowany jest bowiem pogląd, że nadanie skardze konstytucyjnej biegu nie przesądza o spełnieniu formalnoprawnych przesłanek dopuszczalności orzekania w danej sprawie. Trybunał jest bowiem na każdym etapie postępowania obowiązany do badania, czy nie zachodzi ujemna przesłanka wydania wyroku, skutkująca obligatoryjnym umorzeniem

postępowania (zob. m.in. postanowienia TK z dnia: 19 października 2010 r., sygn. SK 8/09, OTK ZU nr 8/A/2010, poz. 94; 18 czerwca 2013 r., sygn. SK 1/12, OTK ZU nr 5/A/2013, poz. 70; 26 maja 2015 r., sygn. SK 6/13, OTK ZU nr 5/A/2015, poz. 76 oraz powołane tam wcześniejsze orzecznictwo).

Skarga konstytucyjna jest nadzwyczajnym środkiem ochrony konstytucyjnych wolności i praw jednostki. Przesłanki wniesienia oraz merytorycznego rozpoznania skargi konstytucyjnej zostały uregulowane w art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz w art. 53 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (t.j.: Dz. U. z 2019 r., poz. 2393; dalej jako: uotpTK).

Artykuł 79 ust. 1 Konstytucji ustanawia trzy podstawowe przesłanki dopuszczalności skargi konstytucyjnej. Pierwszą jest naruszenie określonych w Konstytucji wolności lub praw, których podmiotem jest skarżący. Zgodnie z drugą przesłanką, wymagane jest uzyskanie ostatecznego orzeczenia sądu lub organu administracji publicznej rozstrzygającego o tych wolnościach lub prawach. Ostatnim warunkiem jest konieczność wykazania, że to ustawa lub inny akt normatywny, na podstawie których wydano orzeczenie w sprawie skarżącego, stanowi źródło naruszenia jego wolności lub praw (zob. m.in. postanowienia TK z dnia: 5 listopada 2013 r., sygn. SK 15/12, OTK ZU nr 8/A/2013, poz. 127; 30 listopada 2015 r., sygn. SK 30/14, OTK ZU nr 10/A/2015, poz. 184; 26 sierpnia 2020 r., sygn. SK 44/20, OTK ZU seria A z 2020 r., poz. 44 oraz powołane tam wcześniejsze orzecznictwo).

Z kolei, stosownie do art. 53 ust. 1 pkt 1-4 uotpTK, skarga powinna zawierać: po pierwsze, określenie kwestionowanego przepisu ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o wolnościach lub prawach albo obowiązkach skarżącego określonych w Konstytucji i w stosunku do którego skarżący domaga się stwierdzenia niezgodności z Konstytucją (pkt 1); po drugie,

wskazanie, która konstytucyjna wolność lub prawo skarżącego i w jaki sposób – w ocenie skarżącego – zostały naruszone (pkt 2); po trzecie, uzasadnienie zarzutu niezgodności kwestionowanego przepisu ustawy lub innego aktu normatywnego ze wskazaną konstytucyjną wolnością lub prawem skarżącego, z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie (pkt 3); po czwarte, przedstawienie stanu faktycznego (pkt 4).

W piśmiennictwie podkreśla się, że warunkiem dopuszczalności skargi konstytucyjnej jest w szczególności udzielenie pozytywnej odpowiedzi na pytanie, czy w sprawie rzeczywiście zostały naruszone prawa i wolności konstytucyjne skarżącego (zob. L. Bosek, M. Wild, *Kontrola konstytucyjności prawa. Komentarz praktyczny dla sędziów i pełnomocników procesowych. Wzory pism procesowych.*, wyd. 2014, Legalis 2020, II.§9.II).

Do materialnych przesłanek instytucji skargi konstytucyjnej zalicza się: a) osobisty interes prawny, a nie obiektywny – jak przy konstrukcji skargi powszechnej (*actio popularis*), i b) interes aktualny – a nie potencjalny (zob. J. Trzcíński, M. Wiącek, [w:] *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, red. L. Garlicki, M. Zubik, Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa 2016, tom II, s. 893). Jak wskazuje się w piśmiennictwie, *[j]eżeli w wyniku dokonanej analizy Trybunał dojdzie do przekonania, że skarga konstytucyjna nie wpłynie na sferę praw i wolności skarżącego, TK przyjmuje niedopuszczalność skargi. Sytuacja taka ma miejsce w szczególności wówczas, gdy niekorzystne względem skarżącego rozstrzygnięcie zapadło nie tylko w wyniku zastosowania zaskarżonego przepisu, lecz także z innych przyczyn, których skarżący nie kwestionuje w swojej skardze. W takiej sytuacji nawet w przypadku uwzględnienia skargi konstytucyjnej oraz wznowienia postępowania na zasadach określonych w art. 190 ust. 4 Konstytucji RP, nie będzie mogła nastąpić restytucja interesów skarżącego [L. Bosek, M. Wild, *op. cit.*, II.§9.II.1.C.c).3].*

Przedmiotem skargi konstytucyjnej może być zatem wyłącznie ta norma prawna, która stanowiła podstawę wydania przez organ władzy publicznej orzeczenia naruszającego prawa lub wolności konstytucyjne skarżącego. Przesądza to o konieczności istnienia merytorycznego związku pomiędzy treścią zakwestionowanej normy prawnej a podjętym na jej podstawie rozstrzygnięciem oraz zarzucanym temu rozstrzygnięciu naruszeniem praw lub wolności konstytucyjnych. Regulacja prawna stanowiąca przedmiot skargi konstytucyjnej musi więc w ten sposób determinować w sensie normatywnym treść wydanego orzeczenia, iż prowadzi to do wskazanego w skardze naruszenia praw lub wolności konstytucyjnych przysługujących skarżącemu (zob. postanowienie TK z dnia 22 lutego 2001 r., sygn. Ts 193/00, OTK ZU nr 3/2001, poz. 77 i przywołane tam orzeczenia).

Trybunał Konstytucyjny podkreśla, że *[d]o zasadniczych przesłanek dopuszczalności występowania ze skargą konstytucyjną należy uczynienie jej przedmiotem przepisów (ustawy lub innego aktu normatywnego) wykazujących podwójną kwalifikację. Będąc podstawą prawną ostatecznego orzeczenia wydanego w sprawie skarżącego przez sąd lub organ administracji publicznej, muszą one prowadzić jednocześnie do naruszenia wskazywanych przez skarżącego konstytucyjnych wolności lub praw. Skarżący jest przy tym zobligowany (...) do wskazania, które przepisy kwestionowanego aktu normatywnego wykazują taką kwalifikację* (postanowienie TK z dnia 19 października 2004 r., sygn. SK 13/03, OTK ZU nr 9/A/2004, poz. 101).

Jednakże, niekonstytucyjne brzmienie normy prawnej, stanowiącej podstawę wydania ostatecznego orzeczenia w sprawie skarżącego, należy odróżnić od dyskusyjnego zastosowania normy prawnej w ostatecznym orzeczeniu w sprawie skarżącego. Zgodnie bowiem z utrwalonym orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego, niedopuszczalna jest skarga

konstytucyjna na stosowanie prawa, a więc skarga, której zarzuty dotyczą przyjętej przez sąd wykładni przepisu, nieprawidłowej subsumpcji stanu faktycznego czy też wadliwości argumentacji sformułowanej w ostatecznym orzeczeniu (*vide* – postanowienie z dnia 27 kwietnia 2016 r., sygn. akt Ts 62/16, OTK ZU seria B z 2016 r., poz. 363).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszego postępowania, należy uznać, iż nie jest możliwe merytoryczne rozpoznanie sprawy. Niezależnie od innych okoliczności, wskutek wydania przez Ministra Sprawiedliwości postanowienia z października 2022 r. o uchyleniu postanowienia Ministra Sprawiedliwości z grudnia 2021 r. i odmowie wydania Skarżącego rosyjskim organom ścigania przestało istnieć orzeczenie naruszające prawa lub wolności konstytucyjne Skarżącego, a sprawa została rozstrzygnięta zgodnie z jego interesem. Nie doszło więc ostatecznie do naruszenia konstytucyjnego prawa Skarżącego. Wygasł więc osobisty i aktualny interes prawny w rozstrzygnięciu sprawy przez Trybunał Konstytucyjny, a więc materialne przesłanki skargi konstytucyjnej.

Oznacza to, że postępowanie w niniejszej sprawie powinno podlegać umorzeniu na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 uotpTK – wobec niedopuszczalności wydania wyroku.

Biorąc powyższe pod uwagę, wnoszę jak w *petitum*.

z upoważnienia
Prokuratora Generalnego

Robert Herwig
Zastępca Prokuratora Generalnego